

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДРУЧНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ – ПРІОРИТЕТНЕ ЗАВДАННЯ ШКІЛЬНОЇ БІБЛІОТЕКИ

Матвійчук Оксана,

кандидат педагогічних наук, доцент,

науковий співробітник

Державної науково-педагогічної бібліотеки України

імені В. О. Сухомлинського,

м.Київ, Україна

osvita-teka@ukr.net

Сучасний шкільний підручник, зміст якого відповідає державним стандартам і навчальним програмам, був і залишається провідним засобом навчання, виступаючи багатофункціональним джерелом знань, засобом їх усвідомленого засвоєння на різних етапах навчання. За своєчасне комплектування та забезпечення підручниками учнів в школі основну відповідальність несе директор закладу та шкільний бібліотекар.

Початок формуванню у бібліотеках закладів загальної середньої освіти спеціалізованих підфондів – бібліотечних фондів шкільних підручників заклав Наказ Міністра освіти УРСР від 16 лютого 1978 р. № 25 «Про перехід на безоплатне користування підручниками учнів загальноосвітніх шкіл Української РСР» (Поперечна, 2018).

Відповідно до Закону України «Про освіту» (2017) держава гарантує безоплатне забезпечення підручниками (у т. ч. електронними) всіх здобувачів повної загальної середньої освіти та педагогічних працівників. Міністерство освіти і науки України (МОН) забезпечує підготовку та видання підручників, створення та функціонування спеціального інформаційного ресурсу в мережі Інтернет, на якому у вільному доступі в повному обсязі розміщуються безкоштовні електронні версії підручників, або електронні підручники для здобуття повної загальної середньої освіти. Забезпечення підручниками і посібниками здійснюють шляхом їх видання (перевидання), придбання, зберігання, доставляння та формування резервного фонду, а також надання права на використання електронних підручників і посібників, електронних версій друкованих підручників у форматі pdf. Здобувачі повної загальної середньої освіти та педагогічні працівники забезпечуються безоплатно електронними підручниками та навчальними посібниками, право використання яких придбано за кошти державного бюджету шляхом розміщення їх (гіпертекстових посилань на них) в інтернеті, зокрема на спеціальному інформаційному ресурсі – Національній освітній електронній платформі (<https://imzo.gov.ua/natsionalna-osvitnya-elektronna-platforma/>). Електронна бібліотека на порталі Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» налічує більше 1288 підручників і посібників.

Бібліотечні фонди навчальних закладів комплектують згідно із затвердженим МОН України переліком підручників і навчальних посібників, які мають відповідний гриф. Варто зазначити, що бібліотечний фонд шкільних підручників обліковується і зберігається окремо від бібліотечного фонду шкільної бібліотеки.

Щороку шкільний бібліотекар у плануванні роботи виокремлює розділ – робота з підручниками (Сучасна шкільна бібліотека, 2019, с.302–304). Насамперед це визначення потреби школи та контингенту користувачів щодо забезпечення підручниками. Потребу в підручниках і посібниках у поточному навчальному році визначають відповідно до прогнозованої кількості здобувачів повної загальної середньої, професійної (професійно-технічної) освіти з урахуванням їх максимальної кількості на наступні п'ять років та фактичної кількості педагогічних працівників закладу. Інформацію про прогнозовану кількість здобувачів повної загальної середньої освіти та потребу в навчальних виданнях подають структурні підрозділи освіти й науки відповідних держадміністрацій до МОН України щороку не пізніше 1 липня. Обов'язково щороку шкільний бібліотекар проводить аналіз наявності підручників до навчального року та подає заявку методистові з бібліотечних фондів або до районного управління освіти. По-друге – складає аналіз-звіт щодо забезпечення підручниками класів школи та інформує педагогічний колектив школи про замовлення підручників на поточний навчальний рік на репозитарії Інституту модернізації змісту освіти. По-третє – готує документацію щодо використання та обліку підручників (накази, інструкції). Отримує та своєчасно доставляє шкільні підручники. Для організації прозорого процесу доставляння підручників на базі Державної інформаційної системи освіти (ДІСО) у 2018 р. розроблено окремий програмний продукт – модуль розподілу та доставляння підручників. Інструктивно-методичні рекомендації щодо надання інформації з доставляння навчальних видань розміщено на сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти» (<https://imzo.gov.ua/pidruchniki/dostavkapidruchnyiv-do-zakladiv-osvity/>). Після доставки підручників шкільний бібліотекар проводить облік підручників (традиційний та електронний): штемпелювання, реєстрація надходження, розподіл за класами, переміщення підручників, їх вибуття. Організовує видачу та приймання підручників класним керівникам. Складає графік повернення підручників. Проводить аналіз стану руху фонду підручників, його інвентаризацію, готує акти на списання підручників. Окрім цього двічі на рік шкільний бібліотекар проводить рейди перевірки стану підручників, організовує заняття з учнями щодо їх збереження, оформляє пам'ятки, інформаційні буклети, рекомендації педагогам щодо збереження підручників. Проводить заняття з учнями щодо підключування, обгортання книг, в ході яких спілкується з учнями щодо бережливого ставлення до навчальної книги, організовує виставки надходження нових підручників, подає інформацію про нові підручники на сайті школи та соціальні мережі.

Шкільна бібліотека позиціонує себе як центр підтримки освітнього процесу пріоритетним завданням якої є забезпечення учнів підручниками. За концепцією Нової української школи кожна школа матиме у своїй структурі сучасну бібліотеку, яка стане ресурсним осередком і експериментальним майданчиком для учнів і вчителів, забезпечить вільний доступ до якісних електронних підручників, енциклопедій, бібліотек,

лабораторій. Бібліотекарі, використовуючи різноманітні форми роботи, сприяють не лише забезпеченню учнів підручниками, але й допомагають вчителю у виборі нових навчальних посібників.

Список використаних джерел

Поперечна, Л.А. (уклад.) (2018). Українська бібліотечна енциклопедія: підручник. <https://ube.nlu.org.ua/article/%D0%9F%D1%96%D0%B4%D1%80%D1%83%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%BA>

Бондар, Т.В. та ін. (2019). Сучасна шкільна бібліотека: організація роботи: практичний. Посібник. Київ: НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського.

ПРАКТИКА КРЕАТИВНОГО ПИСЬМА НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК СПОСІБ ПОДОЛАННЯ ХАОТИЧНОГО СПРИЙНЯТТЯ ДІЙСНОСТІ УЧАСНИКАМИ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Місінькевич Олеся,

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методики
соціально-гуманітарних дисциплін,
Хмельницький обласний інститут
післядипломної педагогічної освіти,
м.Хмельницький, Україна

olesiamis@ukr.net

Принципи та методи комунікативної дидактики є базовими у процесі сучасного викладання української мови зокрема в умовах воєнного часу. За цих умов процес навчання спрямований на розвиток у учасників навчального процесу навичок говоріння та аудіювання.

Метою навчання письма загалом є формування лінгвістичної компетенції, до складу якої входять: володіння графічними знаками, вміння грамотно побудувати зміст і форму письмового мовлення відповідно до стилю, формування у тих, хто навчається, необхідних графічних автоматизмів, мовленнєвих навичок і вмінь, автентичних уявлень про предметний зміст, розширення знань і кругозору, оволодіння культурою та інтелектуальною готовністю створювати креативний авторський текст.

Концепція сучасної креативної освіти, яка окреслена у таких документах як Загальна декларація прав людини, Національна доктрина розвитку освіти України, за-